

Uit de Bussumse Historie

Gevraagd en gebleven: Gastarbeiders

Ja, ook in het Gooi, en ook in Bussum zijn er tussen 1960 en 1980 vele gastarbeiders geweest. Italianen, Spanjaarden, Turken en Marokkanen vooral.

Naast officiële, gevraagde werkers, ook illegalen. Naar schatting gaat

het in die twintig jaar in het Gooi om meer dan 3000 mensen. In Bussum rond 1980 om 400 man. De meeste Italianen en Spanjaarden zijn weer teruggegaan. Vele Turken en Marokkanen niet. Zij vormden hier gezinnen. Over het wel en wee van gastarbeiders maakte de Stichting

Tussen Vecht en Eem (TVE) een boek, een tentoonstelling en een website. De tentoonstelling is tot en met 30 maart 2012 gratis te bezoeken in Uit-Wijk, Dr. Schaepmanlaan 10, 1e verdieping. Van ma t/m do van 9.00 tot 16.00 uur, vr tot 15.00 uur en op woensdagavonden vanaf 20.00 uur.

Bussum en gastarbeiders lijkt in eerste instantie niet voor de hand te liggen. Bussum heeft toch geen industrie? Nu niet meer, toen wel. Bendsdorp en Van Meurs Kartonnage waren twee Bussumse bedrijven waar gastarbeiders werkten. Maar Bussum had nog wat in de aanbieding: pensions! Naast bonafide ook uitbuiters en pensionhouders die de voorschriften aan hun laars lappen. Gastarbeiders woonden onder andere in panden in de Nassaustraat, Stuyvesantstraat, St. Vitusstraat, Herenstraat en Kon. Emmalaan. De gemeente Bussum weigerde in 1979 een apart huisvestingsbeleid voor buitenlandse werknemers te gaan voeren onder het motto: er zijn veel meer groepen (onder andere homoseksuelen) waarvoor we toch geen apart huisvestingsbeleid voeren. Bussum beriep zich op de onmogelijkheid tegemoet te komen aan de woonwensen van de gastarbeiders, namelijk goedkope woningen met veel ruimte vanwege de grote gezinnen.

In het boek ook 12 levensverhalen. In een ervan vertelt een Bussumer van Marokkaanse oorsprong dat

Van Meurs Kartonnage aan de Fransche Kampweg.

Naailes van Nel Holleman in Bussum voor Turkse vrouwen. FOTO CAROLINE HOLLEMAN

Personen

Deze tentoonstelling is mogelijk geworden doordat veel mensen foto's hebben afgestaan en doordat vroegere gastarbeiders graag bereid waren hun levensverhaal te vertellen. Deze levensverhalen staan in het boek 'Gevraagd en gebleven'. Hieronder staat een korte weergave hiervan:

<p>Ahmed El Kandoussi</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Mustafa Kiyak</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Seref Kurtcan</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>		
<p>Ponciano Gómez</p> <p>Geboorteland: Spanje. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Spanje in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Mina Amajoud</p> <p><i>'Het is niet als tussen twee dochters, daartussen kun je toch ook niet kiezen? Marokko is mijn land, maar Nederland is mijn leven' (Mina Amajoud)</i></p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Hamit Karaman</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>M'Hamed Boullouh</p> <p><i>'Ik heb me laten naturaliseren, ik voel me meer Nederlander dan Italiaan. Ik ken meer mensen hier in Bussum dan in mijn geboorteland Nisicemi' (Giacomo Miittello)</i></p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Marco Tortorelli</p> <p>Geboorteland: Italië. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Italië in 1980 en vertrok naar België.</p>
<p>Allal Mejait</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Giacomo Miittello</p> <p><i>'Wat ik bereikt heb, kunnen anderen ook bereiken. Als je je maar openstelt'</i></p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>	<p>Ali Sarihan</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>		
<p>Resat Gönüğü</p> <p>Geboorteland: Marokko. In 1960 naar Bussum om te werken bij de kartonnage van Van Meurs. Hij bleef in Bussum tot 1975. Daar werd hij met zijn 5000 inwoners bij woonwoningbouw betrokken. Hij werd teruggevoerd naar Marokko in 1980 en vertrok naar België.</p>				

Één van de tentoonstellingspanelen.

hij de eerste acht jaar hier illegaal was en veelvuldig van werkgever en woonplek wisselde. De voornaamste reden was zijn onvrede met het zware, lastige en slecht betaalde werk in ongezonde omstandigheden. Een andere reden was dat hij zomers acht weken naar Marokko ging en bij terugkomst nieuw werk moest zoeken. Maar na 1976 bleef hij dertig jaar lang bij één werkgever. Maar toen was hij hier dan ook met een gezin in een passende woning.

TEKST: KLAAS OOSTEROM

BRONNEN: 'GEVRAAGD EN GEBLEVEN' DOOR SOFIE CORONEL EN HANS MOUS, EN: WWW.TUSSENVECHTENEEM.NI/GEVRAAGD

 Historische Kring Bussum

Huizerweg 54 - 1402 AD Bussum
Telefoon 035 691 29 68
www.historischekringbussum.nl
hist.kring.bussum@planet.nl